

2016

ÅRSMELDING

SAUEKONTROLLEN

INNHOOLD

OM ANIMALIA	3
FORORD	4
SAUEKONTROLLENS FORMÅL	5
ORGANISERING OG FINANSIERING	6
MEDLEMSKAP I SAUEKONTROLLEN	7
AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2016	8
IN YOUR DREAMS...	10
SATSINGSOMRÅDER 2017	11
STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN	14
Begrep og definisjoner	15
Historisk utvikling	16
Landsoversikt	18
Medlemsoversikt og besetningsstruktur	19
Rasefordeling	21
Lammetall og lammetap	21
Tilvekst og høstvekter	24
Avdrått	26
Slakteresultater	28
Helseopplysninger i Sauekontrollen	32

ANIMALIA
Lørenveien 38, Pb 396 Økern, 0513 Oslo
Tlf.: 23 05 98 00. Fax 73 56 48 10
E-post: animalia@animalia.no
Forsidebilde: Animalia/Grethe Ringdal
Tekst: Mina Klaseie/Marit Lystad/Mari Langaker
Trykk og grafisk design: Konsis 164193
Dato: Februar 2017
www.animalia.no

OM ANIMALIA

STYRKER NORSK KJØTT- OG EGGPRODUKSJON LANGS HELE VERDIKJEDEN

Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Vi tilbyr norske bønder og norsk kjøtt- og eggbransje kunnskap og kompetanse gjennom e-læring og kursvirksomhet, forsknings- og utviklingsprosjekter, husdyrkontroller og dyrehelsetjenester.

Animalia er en nøytral aktør som arbeider for og sammen med hele den norske kjøtt- og eggbransjen. Vi skal bidra til økt verdiskapning, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt- og eggproduksjon.

Foto: Animalia/Mina Klaseie

FORORD

Saukontrollen er den landsomfattende husdyrkontrollen for sau. Kontrollen er åpen for alle saueprodusenter i Norge. Medlemskapet organiseres gjennom slakteriene. Animalia har den sentrale administrasjonen, med ansvar for drift og utvikling av den sentrale databasen og utvikling av registrerings- og rapporteringsverktøy for medlemmer og rådgivere.

Basert på tall fra 31. desember 2016 var 36,5 prosent av landets sauebesetninger og 47,9 prosent av landets søyer over 1 år registrert i Saukontrollen. Vi har sett en gledelig og rekordstor økning i medlemstallet dette året. Ved årets slutt hadde vi 5 199 medlemmer og det øker stadig. Gjennomsnittlig besetningsstørrelse hos medlemmer i Saukontrollen er 71,5 søyer.

Andel medlemmer som registrerer data selv øker for hvert år. Rundt 90 prosent av medlemmene er nå egenregistratorer.

Vi håper medlemmer og andre saueinteresserte bruker årsmeldingen aktivt. Den kan brukes til å sammenligne egne resultater med landsgjennomsnitt, som et oppslagsverk og kan forhåpentligvis være til inspirasjon.

Statistikken i årsmeldingen er basert på opplysninger samlet inn til den sentrale databasen. Med i statistikken

er alle innmeldte medlemmer som har registrert de aktuelle opplysningene i 2016. Enkelte år gjøres det endringer i beregninger som får betydning for sammenligning tilbake i tid. Der dette er gjort er endring beskrevet ved den enkelte tabell og/eller markert med bruk av en tykk strek i tabellen.

For Samarbeidsrådet for Saukontrollen og
Helsetjenesten for sau

Finn Avdem
Leder

Mari Langaker og Marit L. Lystad
Saukontrollen

Vibeke Tømmerberg
Helsetjenesten for sau

Foto: Animalia/Mina Klaseie

SAUEKONTROLLENS FORMÅL

- Skaffe det enkelte medlem informasjon og dokumentasjon om egen buskap som grunnlag for styring/planlegging og kvalitetssikring av produksjonen.
- Gi grunnlag for landsomfattende avlsarbeid på sau.
- Gi nødvendig informasjon til forebyggende helsearbeid og sykdomsbekjempelse.
- Skaffe dokumentasjon ved livdyrsalg.
- Gi nødvendige opplysninger for generell rådgiving, informasjon, forskning, statistikk og prognoser.
- Være en del av de tiltakene som skaper aktivt og levende produsentmiljø.

Foto: Animalia/Mina Klaseie

ORGANISERING OG FINANSIERING

Animalia har administrasjonen av Sauekontrollen sentralt og står for drift og utvikling av registrerings- og rapporteringsverktøyet samt den sentrale databasen. Slakteriene har det lokale ansvaret, med rådgivere/registratorer rundt omkring i landet.

De innsamlede data er grunnlag for statistikk, dokumentasjon, forskning og avlsarbeid på sau. Norsk Sau og Geit er ansvarlig for avlsverdivergensene. Finansiering av drift og utvikling av Sauekontrollen dekkes av midler fra omsetningsavgift og medlemsavgift.

SAMARBEIDSRÅDET FOR SAUEKONTROLLEN OG HELSETJENESTEN FOR SAU

Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau er Sauekontrollens øverste veiledende organ. Saker vedrørende regelverk, veiledende priser, rettigheter og plikter som følger av medlemskapet, samt årsmelding og budsjett, er saker som behandles i dette forum. Samarbeidsrådet består av representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Nortura og Norsk Sau og Geit (NSG). Animalia er sekretariat.

Det har vært avholdt 1 møte og blitt behandlet totalt 13 saker i Samarbeidsrådet i 2016.

Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for Sau har i 2016 bestått av:

Finn Avdem (leder)
Nortura

Thor Blichfeldt
Norsk Sau og Geit

Pål Kjørstad
Norsk Sau og Geit

Ida Mathisen
Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund

Foto: Jostein Skare Thygesen

MEDLEMSKAP I SAUEKONTROLLEN

Saukontrollen er åpen for alle saueholdere i Norge. Medlemskapet organiseres via slakteriene. Medlemmene kan velge om de vil registrere sine opplysninger selv eller om de ønsker å sende opplysningene til rådgiver. Rådgiver registrerer da opplysningene inn til Sauekontrollens sentrale database på vegne av medlemmet.

MEDLEMSKAP I SAUEKONTROLLEN GIR:

- Enkle registreringsverktøy (både nettsversjon og app).
- Gode noteringslister og nyttige rapporter.
- Forenklet driftsplanlegging og produksjonsstyring
- Enklere å etterleve krav til dokumentasjon av saueholdet.

Saukontrollen danner grunnlaget for avlsarbeidet på sau i Norge. For mer informasjon om Sauekontrollen ta kontakt med ditt lokale slakteri eller gå inn på animalia.no

REGISTRERINGSVERKTØYET I SAUEKONTROLLEN

Alle medlemmer, uavhengig av om de registrerer data selv eller benytter rådgiver, har de samme tilgangene i Sauekontrollen. Dette tror vi kan bidra til at enda flere vil se hvilke muligheter som finnes og bli en aktiv bruker av verktøyet. Som et supplement til weben har alle medlemmer tilgang til Sauekontrollen App for IOS og Android. Denne er spesialtilpasset for små skjermer og kan også benyttes offline. Pris på medlemskap i Sauekontrollen fastsettes av slakteriet du leverer til, men veiledende pris er kr 950 per år.

SAMARBEID MED ANDRE PROGRAMMER OG UTSTYR

Saukontrollen Web kommuniserer med en rekke eksterne aktører. Fra BioControl sin lesestav HHR3000 kan det sendes lamming, vekt, paring og fostertellingsdata. Data fra Sauekontrollen kan også lastes ned til lesestaven. Vektdata fra de elektroniske vektene fra Knarrhult, Nessemaskin og Tru-Test kan leses inn via filoverføring til Sauekontrollen Web. Fra Tru-Test kan det i tillegg sendes fostertellingsdata (nytt fra 2016). Brukere av PC-programmet Led-Sau kan sende og motta data fra Sauekontrollen. Siden 2014 har dette foregått sømløst via webservice og ikke via filer som tidligere, noe som har vært en betydelig forenkling både for produsent og rådgiver. I 2016 rapporterte ca. 175 besetninger lamminger og vekter via Led-Sau.

Foto: Animalia/Mina Klaseie

AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2016

REKORDSTOR MEDLEMSVEKST

Vi har i 2016 sett en økning i medlemstallet på 418 besetninger. Per 31.12.16 hadde vi 5 199 medlemmer. Dette er svært gledelig, og en trend vi tar sikte på å fortsette også i året som kommer.

Flere medlemmer betyr på sikt et større datagrunnlag, noe som gir sikrere statistikker og større verdi som grunnlag for avlsarbeid og for dokumentasjon av norsk saueproduksjon. Dette betinger selvsagt at andel passive medlemmer er så liten som mulig.

RÅDGIVERSAMLING

I år som i fjor ble det arrangert felles rådgiversamling for Saue – og Storfekjøttkontrollen på Gardermoen i november. Der ble det presentert nytt fra Animalia med informasjon om Dyrehelseportalen, brukerundersøkelse, markedsføring, Innsiktsprosjekt og videreutvikling i 2017. Avlsorganisasjonene var også tilstede og holdt innlegg. Vi sitter igjen med et inntrykk av at det er positivt med en årlig samling for rådgiverne, og at det er noe man har gjensidig utbytte av.

INFORMASJON

Saukontrollen har vært synlig i form av en fast spalte i alle utgaver av bladet Sau og Geit. I tillegg har det vært skrevet egne artikler med fokus på bonders nytteverdi i bladet. Saukontrollen var som vanlig å se på Dyrsku'n i Seljord og i år var vi også på Agrovisjon i Stavanger. Det har vært holdt en rekke foredrag om Saukontrollen gjennom prosjekter som er driftet av fylkene samt årsmøter og medlemsmøter i regi av slakteriene og NSG. I tillegg er det gitt undervisning om Saukontrollen ved NMBU.

Nytt av året er at vi har opprettet en egen side for Saukontrollen på Facebook. Formålet med

Facebooksiden er å ha en kanal til hvor vi kan treffe medlemmene våre og potensielt nye medlemmer. Folk kan stille spørsmål til oss eller hjelpe hverandre, mens vi kan publisere tips til bruk av programmet, nyheter, frister, nedetid, konkurranser og annet. Facebooksiden ble opprettet i oktober. Per 31.12.2016 hadde siden 1 395 følgere. Det mest populære innlegget i 2016 var en video av samtlige bilder vi fikk tilsendt til en konkurranse vi hadde. Dette innlegget nådde 10 266 personer og selve videoen hadde 4 417 unike seere.

DRIFT

Driftsåret 2016 har gått bra. Alle indeksutplukk har gått som planlagt og til fastsatt tid. Saukontrollen har mottatt data fra eksterne enheter og programmer og har hatt et godt samarbeid med bl.a. NSG, Biocontrol, slakteriene og Lindholt Data rundt kommunikasjon og overføring av data.

Webversjonen av programmet har blitt videreutviklet med små og store forbedringer. Det ble gjort en rekke justeringer på vårparten, blant annet er det kommet nye (frivillige) registreringer ved lamming; spenestørrelse hos søye og fødselshjelp på lammenivå. Ellers har vi åpnet opp for brukerdefinert vekttype, noe som har vært ønsket av mange. Utkoden tapt sommerbeite er nå delt opp i tapt sommerbeite innmark og tapt sommerbeite utmark. Det er lagt til rette for filinnlesing av fostertelling fra Tru-Test samt en egen rapport som oppsummerer fostertellingen. Høsten har i stor grad gått med til arbeid med å forbedre dataflyten mellom Dyrehelseportalen og Saukontrollen.

Brukerstøtten hos Animalia er videreført i retning av mer bruk av e-post og mer fokus på tilgjengelighet

for rådgiverne. Telefonen er åpen tre dager i uka. Dette for å sikre at vi skal kunne avholde møter og planlegge og utføre videreutvikling av programmet.

FORBEDREDE HELSEDATA

I året som har gått har det vært jobbet mye med å forbedre kommunikasjonen med Dyrehelseportalen. Tidlig januar 2017 ble endringene lansert. Dette innebærer at det nå er mulig å registrere medisinbruk og tilbakeholdelsesfrister i web, samt at medisinbruk og tilbakeholdelsesfrister som veterinær registrerer i Dyrehelseportalen også blir tatt inn i Sauekontrollen. Alle behandlinger som blir registrert i Sauekontrollen blir heretter også sendt til Dyrehelseportalen.

Alle helsedata som finnes i Dyrehelseportalen (både det veterinær har registrert og det som har kommet fra Sauekontrollen) sendes til slakteriene som matkjedeinformasjon. Dette er en påkrevd dokumentasjon på besetningens helsetilstand og medisinbruk som skal foreligge hos slakteriet minimum 24 timer før slakt av dyr. Etter hvert blir det mulig å fordele flokkbehandling som kommer fra Dyrehelseportalen på enkeltindivider i Sauekontrollen. Eksempel på dette er vaksinerings utført av veterinær.

SAUEKONTROLLEN APP

Saukontrollen app kan lastes ned gratis til både android og appleprodukter. Appen fungerer uten nettilgang og støtter rfid-avlesing. Saukontrollen App er et supplement til weben og vil først og fremst være nyttig for å registrere enkelthendelser i fjøset og ute på beite slik at man slipper å gå rundt med mange lapper i lomma. Den er også velegnet til å gjøre oppslag. Det ble innregistrert om lag 73 000 lam og 55 000 vekter fra 900 besetninger via appen i 2016. Dette er en dobling i både antall lam og antall besetninger siden 2015.

Av apputvikling som er utført i 2016 kan vi nevne en bedre flyt i registrering av fostertelling og lamming. Spenestørrelse på søye kom inn som nytt felt i Registrering > Lamming. I tillegg ble det gjort noen endringer i rapportutvalget. Det er også lagt inn varsel dersom man har data lagret i appen som ikke er synkronisert med weben.

BRUKERUNDERSØKELSE

I februar 2016 ble det sendt ut en brukerundersøkelse til medlemmene i Sauekontrollen. Nærmere 37 % gav oss et svar. Det takker vi for. Innspillene gir oss viktige signaler om retningen videre og gir konkrete innspill og prioriteringer til videre utvikling.

Tilbakemeldingene vi fikk var jevnt over svært gode. Sauekontrollen anses som en pålitelig, nyttig og fremtidsrettet tjeneste der kvalitet står i forhold til pris. Vi har trolig størst forbedringspotensiale når det gjelder brukervennlighet. En fleksibel kontroll, som er tilgjengelig på nettbrett og mobil er ønskelig. I tillegg ønsker man integrasjoner med relevante systemer og verktøy. De mange innspillene er tatt med videre i våre planer, og vi begynner i 2017 et utredningsarbeid innen temaene økonomi og føring.

RÅDGIVERNE BIDRAR

Saukontrollen har dyktige og ivrige rådgivere ute i felten som har opparbeidet seg gode kunnskaper om Sauekontrollen. Rådgiverne er viktig både som brukerstøtte for sine medlemmer, men også for bruk av dataene til rådgivning i den enkeltes besetning. Saukontrollen er en viktig datakilde for å finne forbedringsområder. Animalia har god kontakt med rådgiverne. Denne kontakten er viktig for den daglige driften og for å få verdifulle innspill til videreutvikling av Sauekontrollen. Det er liten tvil om at lokal forankring og engasjement er avgjørende for at Sauekontrollen skal være det verktøyet medlemmene har bruk for.

Rådgivere i Sauekontrollen 2016			
NORTURA SA		Frittstående slakterier	
Vest:	Marie Fuglestad	Hilde Kalleklev Håland	Fatland AS
	Øystein Bjelland	Berit Pettersen	Fatland AS
	Karluf Håkull	Gerd Skjoldal	Fatland AS
	Olav T. Bø	Trond Ola Heggen	Furuset AS
	Einar Helge Haugstad	Pål Kjørstad	Furuset AS
Øst:	Torhild F. Sisjord	Henning Sandmæl	Røros Slakteri AS (t.o.m. 31.12.2016)
	Toril Hårdnes	Aud Marie Bø Holand	Slaktehuset Eidsmo Dullum
	Vinni Foss	Klaus Arild Sandøy	Slaktehuset Eidsmo Dullum
	Eirik Kolbjørnshus	Jarle Sæten	Nordfjord Kjøtt
Midt:	Bjørn Wæhre	Ragnhild Tryggestad	Ole Ringdal AS
	Evy Moen	Kjell Åge Vannes	Horn's Slakteri
	Jan Ove Stene	Øyvind Skjemstad	Midt-Norge Slakteri
Nord:	Knut B. Simensen	Frode Thorkildsen	Jens Eide AS (t.o.m. 31.12.2016)
	Gunhild Johnsen		
	Ann Mari Fause		
	Knut Joakimsen		
	Bjørnar Sveli		
	Unn Lauvbakk		

Disse personene har arbeidet med Sauekontrollen i hele eller deler av 2016. Da det ofte er endringer i hvem som registrerer, anbefales det å kontakte slakteriet hvis du er usikker på hvem som er din lokale kontakt.

Foto: Animalia/Mina Klaseie

IN YOUR DREAMS...

Avlsarbeid uten registreringer er en ønskedrøm, og kun det! Det er bare å brette opp ermene og registrere mer, hvis vi skal få mer nytte ut av avlsarbeidet. Med god oppslutning om registreringene kan vi beregne avlsverdier (indekser) for egenskapene. Det gir grunnlag for å ta egenskapene inn i avlsarbeidet og få til avlsframgang for dem.

Saukontrollen gir nå mulighet for å registrere følgende to viktige observasjoner:

1. Spenestørrelse

Våren 2016 oppfordret vi alle medlemmene av væreringene om å registrere spenestørrelse. Vi fikk brukbar oppslutning om tiltaket, der drøyt halvparten av søyene fikk registrert spenestørrelse ifm. lamming. Vi fikk beregnet arvegraden og resultatet ble 20 % for NKS og 17 % for spæl.

Arvegraden for spenestørrelse er høyere enn de fleste egenskapene vi arbeider med, der lammetall, tilvekst og morsevne ligger rundt 10 %. Ønsker vi å redusere spenestørrelsen genetisk, har vi altså mulighet for å gjøre det ved å ta den inn som en ny egenskap i 0-indeksen. Avlsrådet for sau i NSG har vedtatt at det fra 2017 skal være obligatorisk å registrere spenestørrelse i væreringene.

2. Fødselshjelp

Vi har registrert lammingskode for den enkelte søya i Saukontrollen "i alle år". I avlsarbeidet hjelper det derimot lite med god oppslutning om registreringene hvis de ikke er arvelige. Vi finner ingen arvegrad i lammingskoden slik den har blitt brukt i Saukontrollen til nå.

I 2016 laget vi registreringer «Fødselshjelp» på det enkelte lam i kullet. Oppslutningen om registreringer

gen var omkring 25 % i væreringene i 2016.

Foreløpige analyser viser at registreringen er arvelig (arvegrad 5-10 %). Vi trenger mer registreringer over flere år før vi kan regne avlsverdier på enkelt dyr og avgjøre om fødselshjelp skal inn i 0-indeksen. Oppfordringen er derfor: Fortsett å registrere!

FØDSLSVEKT

Fødselsvekt er arvelig, både den direkte effekten (lammets gener for å vokse i fosterlivet) og den maternale effekten (søyas gener for å gi lammet et godt fostermiljø). Arvegradene er høyere enn for vårvekt, høstvekt og slaktevekt. Det er positiv genetisk sammenheng mellom tilvekst som lam og den direkte effekten av fødselsvekta, og det samme gjelder for morsevne hos søya og den maternale effekten av fødselsvekta. Fødselsvekta stiger derfor genetisk, selv om vi ikke har som mål å øke fødselsvekta. Vi har startet å publisere avlsverdi for fødselsvekt (direkte og maternal) for værere som har tilstrekkelig med observasjoner av fødselsvekt på avkom. Du finner dem ved å slå opp på væreindekser på www.saueavl.nsg.no. Til høsten vil du også finne avlsverdiene i seminkatalogen.

VÆRRINGENE ER NØKKELEN TIL FRAMGANG

Avlsarbeid er et flott tiltak for å få til en permanent forbedring av en egenskap. Det går ikke så fort framover, men vi legger stein på stein, og over noen år så kan vi ha flyttet oss betydelig. Det er bare en ulempe ved avlsarbeidet: Vi må registrere egenskapen i Saukontrollen. Væringene som bidrar med registreringer, er gull verdt!

Thor Blichfeldt

Avls- og seminsjef i Norsk Sau og Geit

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

SATSINGSOMRÅDER 2017

FOKUS PÅ INTEGRASJON

Vi skal fortsette å ha fokus på integrasjon med eksterne enheter og systemer. Vi skal utbedre dataoverføring mellom Dyrehelseportalen og Saukontrollen og mellom Led-Sau, BioControl, vekter og rfid-lesere. Det er en utfordring at det finnes så mange ulike systemer i landbruket, og at et fåtall av dem kan utveksle informasjon på tvers.

SAUEKONTROLLEN APP

Saukontrollens app har nå vært i bruk i 2 sesonger. Bruken har doblet seg for hvert år. Vi får jevnlig inn gode innspill fra brukerne på hvordan den kan gjøres bedre. I 2017 har vi planer om å få forbedret dette med beiteslipp og -sank, med tilhørende rapport. Vi ønsker videre å få overført data fra avlsplanen som vi har i webversjonen til appen. I tillegg må det gjøres små forbedringer i lamming og helsebildene.

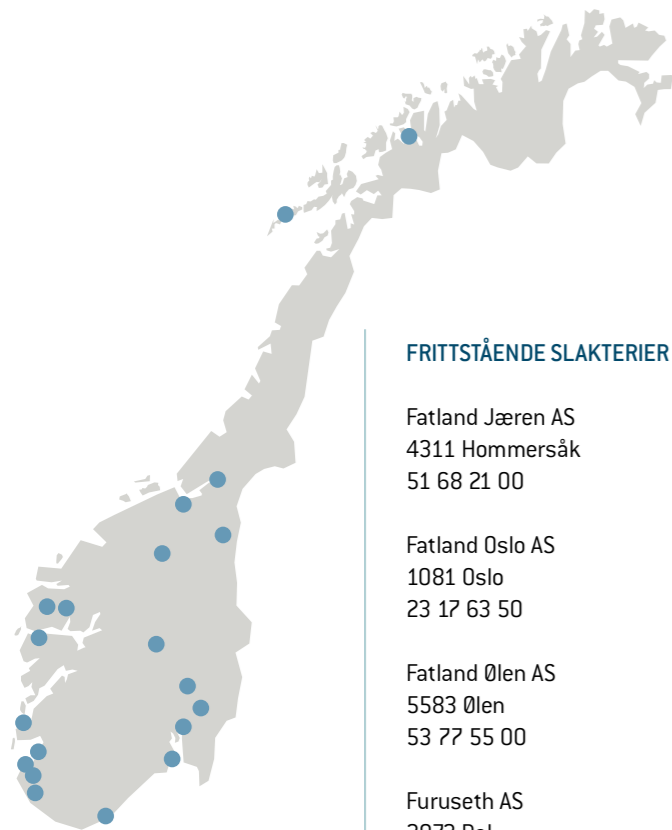
VIDEREUTVIKLING I WEB

I løpet av året håper vi å få på plass en forbedret versjon av avlsplanen i webversjonen. Det har kommet mange fine innspill til hvordan det kan løses og disse tar vi med oss i arbeidet. Andre ting vi har på planen er bedre sammenheng mellom beite/binge og slipp/sank-funksjonen, link til øremerkebestilling, link til melding om døde dyr til Mattilsynet, hel-seattest til bruk ved salg av dyr, dyreholdjournal og registrering av kraftfôrforbruk. I tillegg er det som alltid mange mindre feilrettinger og forbedringer å ta fatt innimellom.

INFORMASJONSARBEID

Stadig økende medlemstall er gledelig. Vår utfordring fremover vil være å få ut god informasjon om bruk og nytte av Saukontrollen til våre medlemmer og potensielle medlemmer. Saukontrollen har over tid fått mange funksjonaliteter. Dette gir muligheter for bonden som det kan være utfordrende å orientere seg om at finnes. Vi vil derfor legge vekt på praktisk bruk av programmet i vår informasjon utad i året som kommer. Dette inkluderer at vi vil begynne arbeidet med å lage korte instruksjonsvideoer i hvordan man bruker programmets enkelte deler på en best mulig måte. Disse skal være tilgjengelig på våre nettsider. Vi skal også være bevisste på å få ut mer konkret informasjon om hvordan man anvender ulike koder korrekt, hvilke registreringer som er obligatoriske (og ikke) m.m. Dette for å øke datakvaliteten.

SLAKTERIER TILKNYTTET SAUEKONTROLLEN

FRITTSTÅENDE SLAKTERIER

Fatland Jæren AS
4311 Hommersåk
51 68 21 00

Fatland Oslo AS
1081 Oslo
23 17 63 50

Fatland Ølen AS
5583 Ølen
53 77 55 00

Furuseth AS
2072 Dal
63 97 70 10

Horns Slakteri AS
8370 Leknes
76 05 54 00

Jens Eide AS
4790 Lillesand
37 40 34 00

Midt-Norge Slakteri AS
7600 Levanger
74 08 37 00

Slaktehuset Eidsmo Dullum AS
7228 Kvål
97 06 09 70

Ole Ringdal AS
6218 Hellesylt
70 26 91 00

Røros Slakt AS
7374 Røros
72 40 65 80

NORTURA MEDLEMSSENTRER

Nortura Tønsberg
800 33 227

Nortura Rudshøgda
800 81 082

Nortura Sandeid
800 33 455

Nortura Forus
800 33 315

Nortura Førde
800 30 360

Nortura Malvik
810 30 303

Nortura Målselv
800 80 140

TA KONTAKT MED DITT LOKALE
SLAKTERI FOR Å BLI MEDLEM AV
SAUEKONTROLLEN

Foto: Animalia/Mina Klaseie

STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN

Vær oppmerksom på grunnlaget bak statistikken. Antall dyr eller besetninger bak gjennomsnittet er oppgitt i de fleste tabellene. Der hvor frekvensen er lav, vil hvert enkelt tilfelle ha innvirkning på gjennomsnittet. Oslo er ikke med på fylkesoversikter på grunn av for få produsenter. Grunnet ulikt tallmateriale bak tabellene, og avrunding, kan samme verdi (f.eks. gjennomsnitt høstvekt) variere med noen få desimaler i ulike tabeller.

4 605 besetninger rapporterte lammingsopplysninger for 2016, før fristen 20. januar 2017. Disse dataene danner datagrunnlaget for tabellene i årsmeldingen. Unntaket er tabell 1 og 5 som ser på oppslutning for landet og fylket. Her er kun medlemmer som var innmeldt pr 31.12.2016 inkludert.

BEGREP OG DEFINISJONER

VOKSEN

Søye født 2 år eller mer før årsmeldingsåret.

GIMRE

Hunnedyr født året før årsmeldingsåret.

PARA SØYER

Voksne søyer og gimrer som er registrert med lam, kasting eller som tomme. Upara søyer og gimrer, overførings søyer og søyer med manglende informasjon er ikke medregnet.

SØYER PER 31.12

Søyer født 1 år eller mer før årsmeldingsåret, innmeldt 31.12 årsmeldingsåret. Dette brukes kun i forhold til tall fra Statens landbruksforvaltning. Se fotnoter tabell 1 for mer detaljer.

BURD

Antall lam søya har med seg på det aktuelle tidspunkt (burd vår = antall lam om våren, burd høst = antall lam med høstvekt).

LAM OM HØSTEN

Antall lam per søye som har høstvekt og/eller slaktevekt.

KORRIGERT HØSTVEKT

Beregnet høstvekt ved 145 dagers alder ut i fra antatt daglig tilvekst for rasen. Følgende tilvekstsatser brukes når veid høstvekt korrigeres:

Norsk Kvit Sau	0,25 kg/dag
Sjeviot	0,22 kg/dag
Pelssau	0,21 kg/dag
Spælsau	0,23 kg/dag

KORRIGERT SLAKTEVEKT

Slaktevekt korrigert til 160 dagers alder. 110 g/dag i slaktetilvekst utover 160 dagers alder brukt på alle raser.

AVDRÅTT

Lammevekt om høsten, i kg høstvekt. Lam som mangler høstvekt, men er slaktet, gis en gjennomsnittlig høstvekt.

RISIKOPOPULASJON

Tap i prosent er alltid regnet ut fra risikopopulasjonen om ikke annet er spesifisert. Det vil si dødfødt er i prosent av alle fødte lam, død inne er i prosent av levende fødte, død på sommerbeite er i prosent av de som levde ved slipp på sommerbeite, totalt tap er i prosent av alle fødte lam. Merk at dette begrepet ikke brukes i helse rapporten.

TAPT SOMMERBEITE

Innmeldte lam uten høstvekt og slaktevekt teller med som tapt på sommerbeite.

RASE

Våren 2010 ble det gjort en endring i Sauekontrollen som medførte endring av rasedefinisjon. Dyr født fra og med 2010 får automatisk fars rase ved fødsel. Alle eldre dyr får definert rase basert på mors rase.

Foto: AnImalia/Grethe Ringdal

HISTORISK UTVIKLING

- 1) Alle besetninger innmeldt 31.12 årsmeldingsåret. Før 2008: Kun besetninger som innrapporterte lammingsopplysninger i årsmeldingsåret.
- 2) Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd for 'Voksne sauer over ett år' 1.1. årsmeldingsåret (SLF).
- 3) Søyer over 1 år, innmeldt 31.12. årsmeldingsåret. Før 2008: Søyer og gimrer registrert med lam, kasting eller som tomme samt søyer over ett år og eldre som er registrert ikke para.
- 4) Søyetail som andel av antall 'Voksne sauer over ett år' det er søkt produksjonstilskudd for per 1.1 årsmeldingsåret minus antall 'Værer, 1 år og eldre' det er søkt produksjonstilskudd for 31.07 årsmeldingsåret (SLF).

Medlemstallet i Sauekontrollen har hatt en meget positiv utvikling med 9% økning i antall medlemmer og søyer siste året. Det har aldri vært så mange aktive søyer registrert i Sauekontrollen som i 2016.

Tabell 1. Utvikling av medlemstall, antall kontrollerte søyer over 1 år og tilslutning				
År	Antall buskaper ¹⁾	Tilslutning buskaper, % ²⁾	Antall voksne søyer ³⁾	Tilslutning søyer, % ⁴⁾
1982	5 300		236 738	
1989	5 645		279 897	
1990	5 594		284 440	
1991	5 557		294 051	
1992	5 397		295 984	
1993	5 282	21,2	289 010	
1994	5 256	21,2	303 097	
1995	5 367	21,8	303 828	
1996	5 310	22,3	297 144	
1997	5 170	22,5	288 849	
1998	5 061	22,8	285 133	
1999	4 925	22,6	279 924	
2000	4 929	22,9	291 673	26,9
2001	4 872	23,3	299 976	27,0
2002	4 783	25,4	304 539	27,1
2003	4 600	25,7	307 434	28,0
2004	4 402	25,8	309 573	28,1
2005	4 140	25,5	303 058	27,8
2006	3 935	25,4	291 905	28,6
2007	3 838	26,1	282 142	28,3
2008	3 928	27,4	275 180	39,8
2009	3 997	27,8	291 036	42,3
2010	3 899	27,4	295 725	42,3
2011	3 850	27,3	297 336	42,4
2012	3 850	27,6	306 947	44,0
2013	3 923	28,5	314 823	45,0
2014	4 313	31,3	302 155	43,3
2015	4 781	34,1	330 710	45,5
2016	5 199	36,5	360 982	47,9

Tabell 2. Historisk utvikling av lammetall, korrigert høstvekt og korrigert avdrått per para søye								
År	Totalt fødte lam	Levende fødte lam	Lam om høsten ¹⁾		Tilvekst fødsel/høst [g/dag]	Korrigert høstvekt [kg]	Korrigert avdrått [kg]	
			Uten kopplam	Med Kopplam			Uten kopplam	Med Kopplam
1991			1,54			42,7	65,7	
1992			1,53			41,7	63,8	
1993			1,54			44,4	68,4	
1994			1,55			43,7	67,7	
1995	1,86	1,79	1,54		276	42,9	66,1	
1996	1,86	1,80	1,54		275	42,8	65,9	
1997	1,86	1,80	1,55		271	43,4	67,3	
1998	1,87	1,81	1,54		267	42,5	65,4	
1999	1,89	1,83	1,55		269	42,2	65,4	
2000	1,90	1,84	1,58	1,63	274	44,2	69,9	71,9
2001	1,93	1,87	1,59	1,64	271	43,8	69,8	71,9
2002	1,93	1,87	1,60	1,65	276	44,5	71,0	73,0
2003	1,96	1,89	1,60	1,65	270	43,7	69,9	72,2
2004	1,98	1,90	1,63	1,66	278	44,8	73,0	75,6
2005	2,00	1,92	1,62	1,69	281	45,1	73,2	75,6
2006	2,05	1,97	1,63	1,68	276	44,5	72,5	75,3
2007	2,05	1,97	1,64	1,70	275	44,4	72,6	75,8
2008	2,07	1,98	1,63	1,71	283	45,5	74,2	77,6
2009	2,09	2,00	1,64	1,71	279	44,9	73,5	76,8
2010	2,10	2,01	1,63	1,69	277	44,6	72,8	76,1
2011	2,10	2,01	1,61	1,69	272	44,0	70,8	74,4
2012	2,07	1,98	1,60	1,68	279	44,9	71,8	75,4
2013	2,11	2,01	1,60	1,70	272	44,1	70,7	74,9
2014	2,11	2,02	1,62	1,73	284	45,6	73,8	78,7
2015	2,10	2,00	1,59	1,71	285	45,8	72,6	78,2
2016	2,10	2,00	1,57	1,69	280	44,9	70,5	75,9

- 1) Lam med høstvekt og/eller slaktevekt.

I tabellen er tallene før og etter 2000 ulikt beregnet. Tall f.o.m. 2000 kan sammenlignes.

LANDSOVERSIKT

Kopplam er ikke inkludert i vekter og tilvekster. Vekter og tilvekster for kopplam finnes i tabell 4.

Sett inn tall for egen besetning og sammenlign med landsgjennomsnittet. Hvor er det forbedringsområder i din besetning?

Tabell 3. Gjennomsnittlige produksjonsresultater per para søye		
År	2016	Egne tall
Totalt fødte lam	2,10	
Dødfødt, %	4,6	
Levendefødte lam	2,00	
Tapt inne, %	3,5	
Tapt på vårbeite, %	1,0	
Tapt på sommerbeite, drept av rovdyr eller manglende opplysninger, %	10,7	
Lammedato	27.04.2016	
Fødselvekt, kg	4,7	
Vårvekt, kg	18,4	
Høstvekt, kg	43,1	
Korr.høstvekt, kg	44,9	
Slaktevekt, kg	19,7	
Korrslaktevekt, kg	20,0	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	333	
Tilvekst vår - høst, g/dag	256	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	280	
Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	110	
Alder vårvekt	41	
Alder høstvekt	137	
Alder slaktevekt	158	
Slakteklasse	R	
Fettgruppe	2 +	
Lam om høsten	1,57	
Lam om høsten m/kopplam	1,69	
Avdrått, kg	67,6	
Avdrått, korrigert kg	70,5	
Avdrått m/kopplam, kg	72,6	
Avdrått korrigert m/kopplam, kg	75,9	

1) Tappt sommerbeite inkluderer lam som ikke har registrert verken høstvekt eller slaktevekt.

Tabell 4. Gjennomsnittlige produksjonsresultater for kopplam		
År	2016	Egne tall
Tapt inne, %	6,4	
Tapt på vårbeite, %	1,5	
Tapt på sommerbeite ¹⁾	11,8	
Fødselvekt, kg	4,4	
Vårvekt, kg	18,3	
Høstvekt, kg	39,9	
Korr.høstvekt, kg	43,9	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	319	
Tilvekst vår - høst, g/dag	265	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	279	
Slaktevekt, kg	17,4	
Slakteklasse	R+	
Fettgruppe	2+	
Antall slakt	40 575	

MEDLEMSOVERSIKT OG BESETNINGSSTRUKTUR

Tabell 5. Fylkesvis tilslutning av medlemmer og søyer i Sauekontrollen					
Fylke	Besetninger i Sauekontrollen	Søyer i Sauekontrollen	Tilslutning ¹⁾ besetninger	Tilslutning ¹⁾ søyer	% andel av alle i kontrollen
Østfold	63	2 256	37,5	46,8	0,6
Akershus	88	4 800	36,7	60,5	1,3
Hedmark	314	22 738	48,6	59,1	6,3
Oppland	701	52 375	52,0	62,9	14,5
Buskerud	287	23 212	52,1	71,4	6,4
Vestfold	61	2 537	44,9	58,3	0,7
Telemark	135	7 862	37,3	45,7	2,2
Aust-Agder	93	4 721	39,1	47,2	1,3
Vest-Agder	140	6 905	29,5	38,5	1,9
Rogaland	818	65 013	32,1	41,0	18,0
Hordaland	632	29 344	31,0	38,8	8,1
Sogn og Fjordane	449	25 818	28,9	40,9	7,2
Møre og Romsdal	329	17 686	31,3	39,5	4,9
Sør-Trøndelag	323	26 185	43,5	50,2	7,3
Nord-Trøndelag	248	18 701	46,4	61,4	5,2
Nordland	296	29 514	30,2	43,3	8,2
Troms	174	17 459	35,3	47,1	4,8
Finnmark	42	3 801	32,6	50,2	1,1
Landet	5 199	360 982	36,5	47,9	100,0

1) Tilslutning beregnet som andel av besetninger og andel av antall 'Voksne sauer over ett år' det er søkt produksjonstilskudd for per 1.1 årsmeldingsåret minus antall 'Værer, 1 år og eldre' det er søkt produksjonstilskudd for 31.07 årsmeldingsåret. Oslo er holdt utenfor på grunn av lite tallmateriale.

Rogaland er det største medlemsfylket også i år med 818 besetninger, fulgt av Oppland og Hordaland. Når det gjelder søyetilslutning er det Buskerud og Oppland som topper statistikken med hhv. 71,4 % og 62,9 % av søyene registrert i Sauekontrollen.

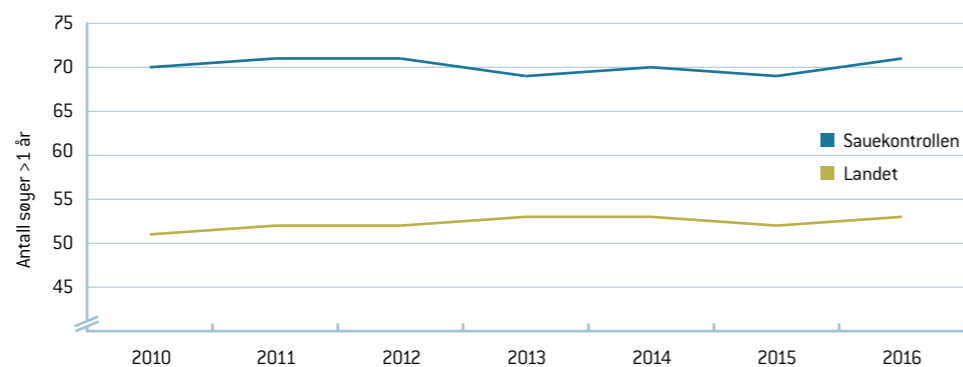
Foto: Animalia/Grethe Ringdal

Besetningsstørrelse i Sauekontrollen er definert som søyer > 1år pr 31.12 slik at det blir sammenlignbart med landet forøvrig.

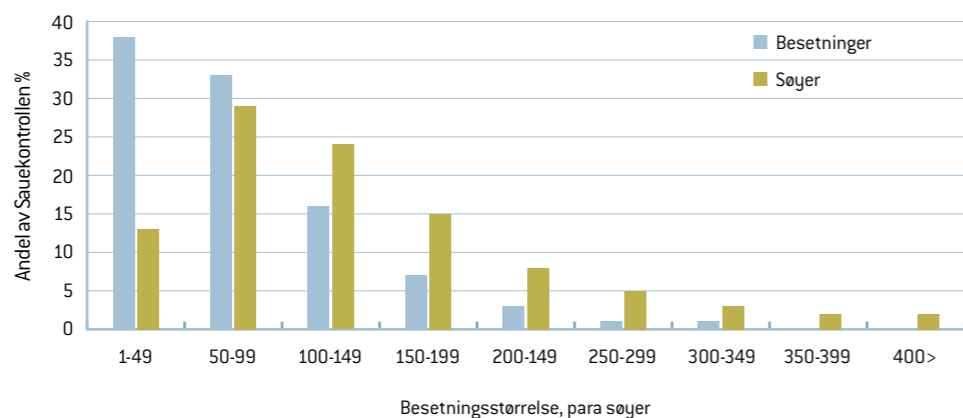
6 % av medlemmene har over 200 para søyer og 20 % av søyene i Sauekontrollen er i disse besetningene.

Andelen er regnet ut fra antall søyer med lamming, eller som har koden kasta/tom eller ikke para.

Figur 1. Utvikling av gjennomsnittlig størrelse på besetninger i Sauekontrollen sammenlignet med landet for øvrig

Figur 2. Medlemmer i Sauekontrollen fordelt etter besetningsstørrelse

Tabell 6. Andel av voksne søyer og gimrer med lam, kasta/tom eller ikke para

	Voksne		Gimre	
	Antall	Andel	Antall	Andel
	Med lam	265 618	97,9	85 259
Tom	5 272	1,9	8 433	8,5
Ikke para	426	0,2	5 606	5,6
Totalt	271 316	100	99 298	100

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

RASEFORDELING

Tabell 7. Rasefordeling søyer

Rase	Antall søyer	Andel av søyetall, %
Norsk kvit sau	265 089	71,5
Kvit Spælsau	36 616	9,9
Gammalnorsk spælsau	13 895	3,7
Farga spælsau	8 965	2,4
Norsk pelssau	6 612	1,8
Gammelnorsk sau	5 694	1,5
Dala	5 125	1,4
Texel	3 835	1,0
Sjeviot	3 280	0,9
Suffolk	3 149	0,8
Blæset	2 818	0,8
Rygja	2 698	0,7
Nor-X	2 501	0,7
Ukjent rase	1 770	0,5
Svartfjes	1 649	0,4
Steigar	1 484	0,4
Grå trønder	1 422	0,4
Charollais	846	0,2
Fuglestadbroket	731	0,2
Andre ¹⁾	2 435	0,7
Totalt	370 614	100,0

LAMMETALL OG LAMMETAP

Tabell 8. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, fordelt fylkesvis

Fylke	Totalt fødte lam			Levendefødte			Dødfødte, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre
Østfold	2,02	2,22	1,51	1,94	2,13	1,43	4,1	3,8	5,2	1,56	1,75	1,08
Akershus	2,03	2,24	1,55	1,95	2,15	1,47	4,2	3,9	5,3	1,59	1,77	1,16
Hedmark	2,10	2,31	1,57	2,01	2,21	1,50	4,4	4,3	4,9	1,67	1,85	1,20
Oppland	2,13	2,33	1,61	2,05	2,24	1,54	3,8	3,7	4,5	1,75	1,92	1,31
Buskerud	2,14	2,33	1,67	2,04	2,22	1,58	4,7	4,6	5,0	1,77	1,93	1,35
Vestfold	2,00	2,18	1,58	1,93	2,10	1,52	3,6	3,6	3,8	1,56	1,68	1,27
Telemark	2,16	2,36	1,66	2,06	2,25	1,56	4,7	4,3	5,9	1,74	1,92	1,26
Aust-Agder	2,01	2,22	1,52	1,92	2,13	1,43	4,5	4,1	5,6	1,55	1,74	1,11
Vest-Agder	2,08	2,24	1,64	1,98	2,13	1,55	4,8	4,5	5,8	1,63	1,75	1,27
Rogaland	2,14	2,31	1,63	2,02	2,19	1,52	5,7	5,4	6,8	1,71	1,86	1,29
Hordaland	2,12	2,27	1,61	2,01	2,16	1,52	5,0	4,9	5,4	1,75	1,88	1,32
Sogn og Fjordane	2,13	2,28	1,64	2,03	2,18	1,55	4,7	4,5	5,4	1,79	1,91	1,36
Møre og Romsdal	2,10	2,25	1,62	2,00	2,14	1,53	5,1	5,0	5,4	1,66	1,78	1,26
Sør-Trøndelag	2,04	2,20	1,52	1,96	2,12	1,46	3,7	3,5	4,4	1,63	1,77	1,18
Nord-Trøndelag	1,99	2,17	1,50	1,90	2,08	1,42	4,5	4,3	5,4	1,60	1,76	1,16
Nordland	2,07	2,25	1,51	1,99	2,16	1,44	4,3	4,2	4,6	1,61	1,76	1,14
Troms	2,08	2,26	1,52	2,01	2,17	1,46	3,8	3,7	4,4	1,67	1,82	1,18
Finnmark	2,09	2,27	1,59	1,98	2,15	1,50	5,3	5,3	5,2	1,69	1,84	1,28
Landet	2,10	2,28	1,59	2,01	2,18	1,51	4,6	4,4	5,3	1,70	1,85	1,26

Antall søyer = antall para søyer

1) I "Andre raser" inngår (i synkende omfang) Krysning, Shropshire, Merino, Dorset, Oxforddown, Romney, Dorper og Finsk landrase.

Kopplam er inkludert.

Rasefordeling i tabellen er basert på søyas rase. Kopplam er inkludert.

Tabell 9. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, voksen og gimre, fordelt på raser												
Rase	Totalt fødte			Levendefødte			Dødfødte, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre
Norsk kvit sau	2,19	2,38	1,67	2,08	2,27	1,57	5,0	4,8	5,6	1,77	1,93	1,32
Kvit Spælsau	1,98	2,13	1,47	1,90	2,05	1,41	3,8	3,8	4,1	1,64	1,78	1,17
Gammalnorsk spælsau	1,74	1,90	1,22	1,71	1,86	1,19	2,1	2,0	2,5	1,27	1,40	0,84
Farga spælsau	1,90	2,07	1,44	1,84	2,00	1,37	3,5	3,3	4,6	1,56	1,72	1,11
Norsk pelssau	1,86	2,05	1,43	1,80	1,98	1,40	3,3	3,6	2,4	1,54	1,71	1,17
Gammelnorsk sau	1,52	1,58	1,02	1,50	1,57	1,00	1,0	1,0	2,0	1,21	1,27	0,71
Dala	2,11	2,20	1,39	2,03	2,12	1,34	3,9	3,8	4,2	1,57	1,64	1,03
Texel	1,79	1,98	1,26	1,72	1,91	1,17	4,1	3,5	6,8	1,49	1,67	0,99
Sjeviot	1,85	1,95	1,35	1,77	1,87	1,28	4,2	4,1	4,7	1,58	1,67	1,12
Suffolk	1,75	1,94	1,22	1,70	1,89	1,18	2,7	2,7	2,7	1,42	1,58	1,00
Blæset	1,84	2,03	1,27	1,78	1,97	1,22	3,4	3,3	4,0	1,53	1,69	1,05
Rygja	2,01	2,13	1,44	1,93	2,05	1,38	4,0	3,9	4,3	1,66	1,76	1,21
Nor-X	1,87	2,05	1,33	1,79	1,99	1,23	4,0	3,2	7,5	1,51	1,70	0,96
Ukjent rase	1,98	2,18	1,52	1,91	2,10	1,48	3,6	4,0	2,6	1,56	1,71	1,22
Svartfjes	1,60	1,75	1,14	1,57	1,72	1,10	2,0	1,8	3,1	1,26	1,39	0,85
Steigar	2,18	2,28	1,25	2,10	2,20	1,17	3,8	3,6	6,4	1,72	1,79	1,04
Grå trønder	1,76	1,99	1,16	1,71	1,94	1,11	2,6	2,3	4,1	1,33	1,52	0,85
Charollais	1,86	2,01	1,34	1,81	1,95	1,30	3,1	3,1	2,9	1,57	1,71	1,09
Fuglestadbroket	1,76	1,91	1,21	1,71	1,86	1,13	2,9	2,2	7,1	1,51	1,67	0,92
Landet	2,10	2,28	1,59	2,01	2,18	1,51	4,6	4,4	5,3	1,70	1,85	1,26

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

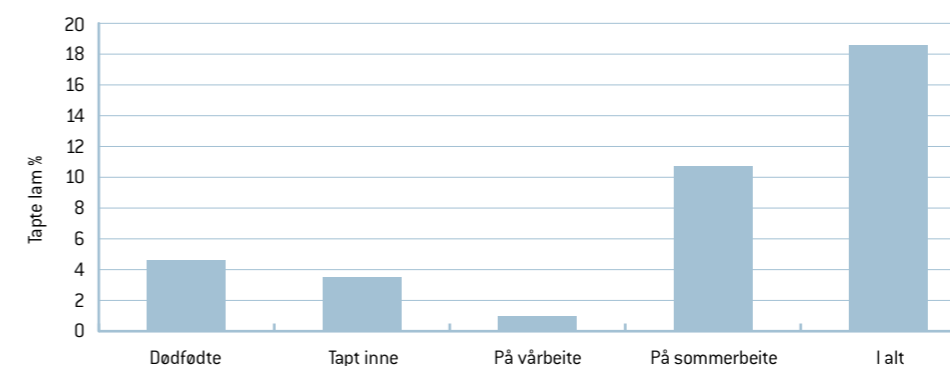
Besetningene er gruppert på nytt for hvert nøkkeltall. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med >= 30 søyer (3 342 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger.

Tabell 10. Besetninger gruppert etter ulike nøkkeltall				
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3	Snitt
Lam om høsten	2,05	1,77	1,34	1,72
Totalt fødte	2,40	2,12	1,81	2,11
Levendefødte	2,27	2,03	1,74	2,01
Dødfødte, %	1,1	4,0	8,3	4,5
Tap inne, %	0,7	2,8	6,6	3,4
Tap vårbeite, %	0,0	0,4	2,8	1,1
Tap sommer	2,0	6,2	22,1	10,1
Totaltap	8,7	15,3	29,9	17,9

Besetningene er gruppert etter "Lam om høsten" og viser snitt for beste, midtre og dårligste tredjedel for de andre faktorene. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med >= 30 søyer (3 342 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger.

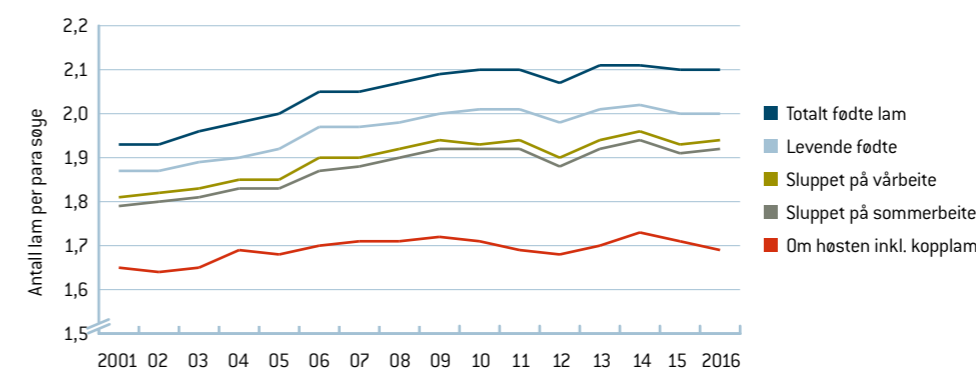
Tabell 11. Gjennomsnittsverdier for besetninger rangert etter lam om høsten				
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3	Snitt
Lam om høsten	2,05	1,77	1,34	1,72
Totalt fødte	2,35	2,11	1,87	2,11
Levendefødte	2,24	2,01	1,80	2,01
Dødfødte, %	4,1	4,6	4,7	4,5
Tap inne, %	2,9	3,5	3,6	3,4
Tap vårbeite, %	0,8	1,1	1,3	1,1
Tap sommer	4,2	6,7	19,4	10,1
Totaltap	12,1	15,2	25,6	18,0

Figur 3. Lammetap %

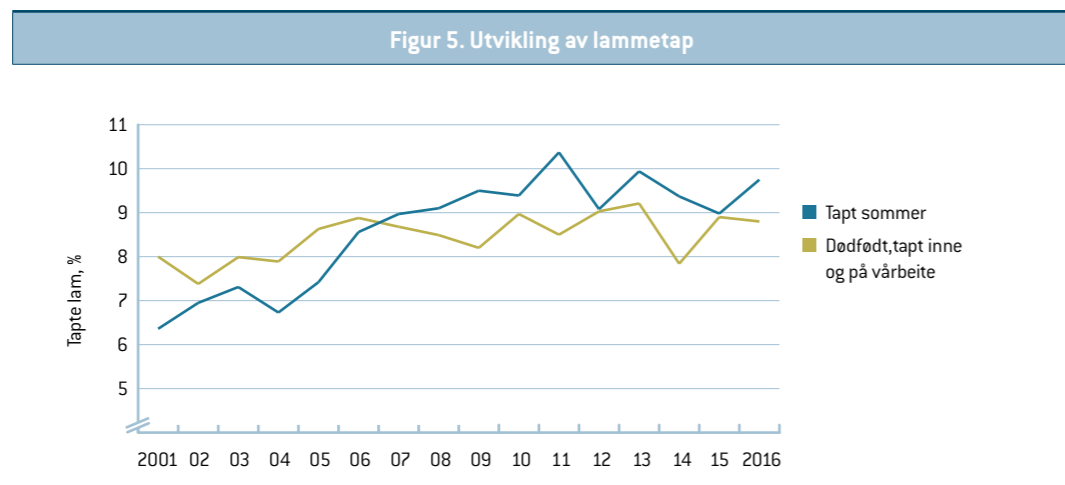
Tapsprosentene er beregnet ut fra risikopopulasjon. Det vil si antall lam som er i live før hendelsen. Eksempel: risikopopulasjon for død inne er alle levendefødte lam. Tap i alt er beregnet ut fra totalt fødte lam. Innmeldte lam ved årets slutt som verken har høstvekt eller slaktevekt regnes som tapte sommerbeite.

Figur 4. Utvikling av lammetall

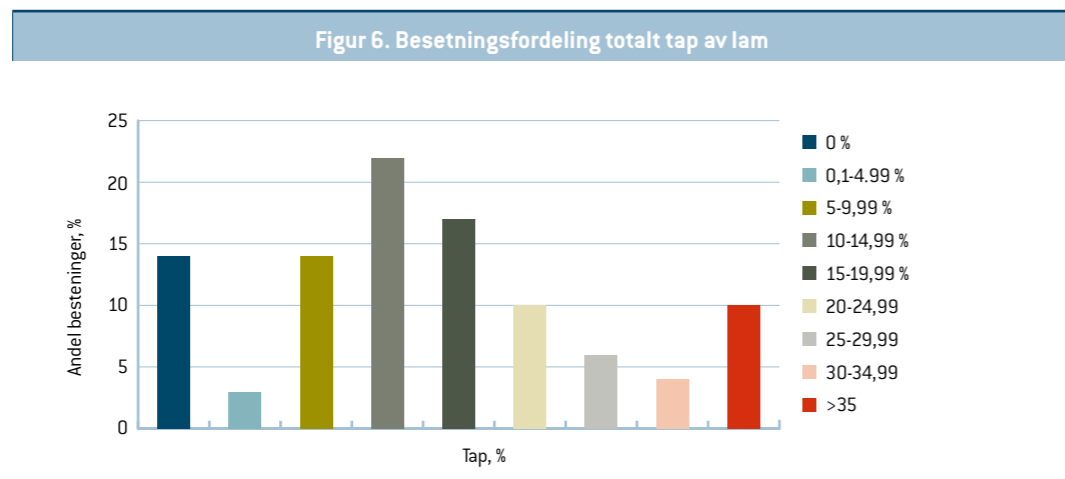

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

Tapsprosentene er beregnet ut fra risikopopulasjon. Det vil si antall lam som er i live før hendelsen. Eksempel: risikopopulasjon for død inne er alle levendefødte lam. Tap i alt er beregnet ut fra totalt fødte lam. Innmeldte lam ved årets slutt som verken har høstvekt eller slaktevekt regnes som tapt sommerbeite.

Merk at tapsprosenten er beregnet ut fra antall fødte lam, og ikke ut fra risikopopulasjon.

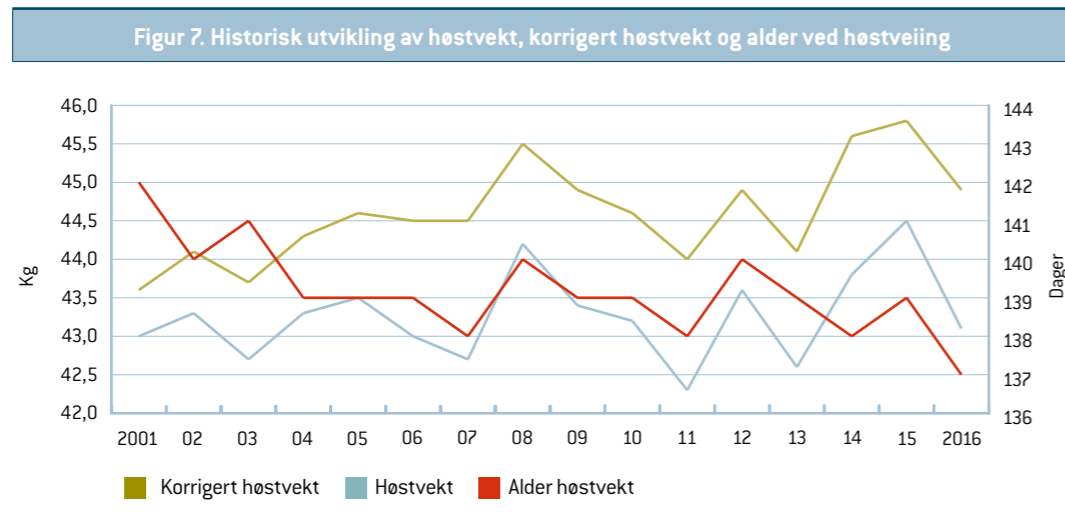
TILVEKST OG HØSTVEKTER

Andelen er beregnet ut fra de som i teorien kunne ha blitt veid på tidspunktet. Eks. for fødselsvekt er dødfødte trukket fra før beregning av andel.

Tabell 12. Lam født 2016 som har registrert fødselsvekt, vårvekt, høstvekt og slaktevekt

	Fødselsvekt	Vårvekt	Høstvekt	Slaktevekt
Antall med vekt	310 228	288 363	535 250	482 249
Andel veid	43,1	41,3	85,8	77,9

Legg merke til at grafen er "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre. Kopplam er ikke inkludert.

Tabell 13. Vekter og tilvekst fylkesvis

Fylke	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr. høstvekt, kg	Gj. alder vårvekt	Gj. alder høstvekt	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst, g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Østfold	15,9	40,7	43,5	33	133	338	266	273
Akershus	16,9	40,2	42,9	36	134	338	246	265
Hedmark	16,2	41,4	44,7	36	132	320	261	278
Oppland	18,1	43,1	45,4	40	135	330	270	284
Buskerud	20,0	43,1	46,6	45	131	335	276	295
Vestfold	17,7	39,5	43,2	40	130	322	239	267
Telemark	18,9	42,9	44,9	43	136	335	247	280
Aust-Agder	17,8	40,8	42,3	41	138	322	237	268
Vest-Agder	19,1	42,0	43,0	41	140	346	246	266
Rogaland	21,1	42,7	43,9	48	140	339	239	272
Hordaland	19,9	44,8	44,9	45	144	337	250	279
Sogn og Fjordane	20,1	45,2	45,5	44	144	344	251	283
Møre og Romsdal	18,3	43,2	43,4	40	143	340	242	270
Sør-Trøndelag	14,8	42,7	44,0	32	140	313	260	272
Nord-Trøndelag	15,5	40,9	42,9	34	137	321	245	265
Nordland	13,5	44,1	46,5	26	135	322	292	293
Troms	11,7	43,4	47,7	19	127	345	293	303
Finnmark	12,6	43,3	47,6	23	127	323	308	305
Landet	18,4	43,1	44,9	41	137	333	256	280

Kopplam er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 14. Vekter og tilvekst rasevis

Rase	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr. høstvekt, kg	Gj. alder vårvekt	Gj. alder høstvekt	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst, g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Norsk kvit sau	18,8	43,9	46,0	41	136	339	263	287
Kvit Spælsau	16,6	41,8	43,0	38	140	320	245	268
Gammalnorsk spælsau	15,0	36,9	37,0	40	144	273	213	230
Farga spælsau	18,3	40,9	41,3	45	142	318	230	257
Norsk pellsau	18,1	40,8	42,1	42	139	318	241	263
Gammelnorsk sau	13,1	29,1	28,5	44	144	212	178	177
Dala	17,6	43,1	44,0	39	141	321	246	270
Texel	22,2	41,0	43,7	50	134	340	233	270
Sjenviot	18,8	41,7	41,7	42	145	327	230	256
Suffolk	17,8	40,9	43,5	39	134	329	242	268
Blæset	18,5	42,4	43,5	41	139	328	237	268
Rygja	20,2	42,3	41,2	45	148	332	238	254
Nor-X	18,5	41,9	44,9	39	133	339	241	277
Ukjent rase	18,1	40,1	41,7	44	138	316	230	263
Svartfjes	16,5	38,9	39,6	41	143	274	220	243
Steigar	15,3	45,1	47,1	33	136	334	275	295
Grå trønder	15,3	39,4	40,3	38	142	284	240	247
Charollais	19,3	41,9	44,3	42	132	336	242	274
Fuglestadbroket	20,6	41,3	41,8	47	142	329	221	254
Landet	18,4	43,1	44,9	41	137	333	256	280

Rasefordeling i tabellen viser til lammets rase.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

AVDRÅTT

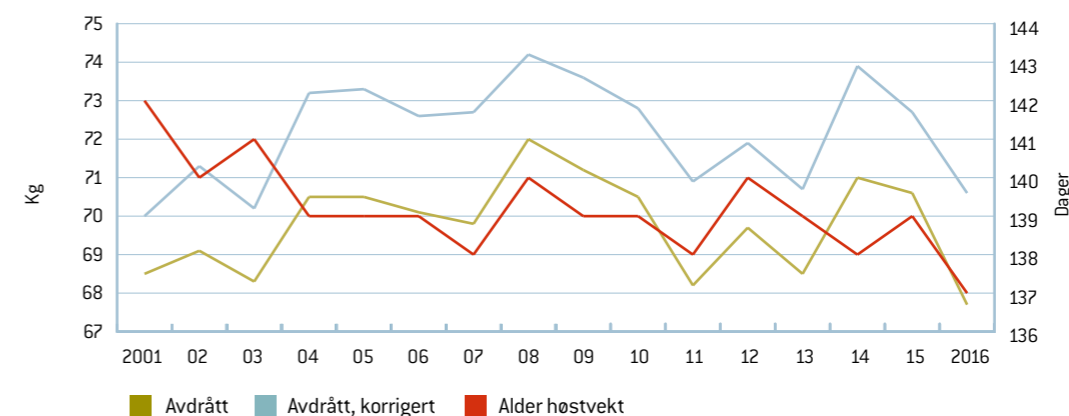
Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye. Kopplam teller ikke med.

Tabell 15. Avdrått fylkesvis							
Fylke	Antall søyer	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
		Para søye	Vaksen	Gimre	Para søye	Vaksen	Gimre
Østfold	2 127	59,2	66,2	41,4	63,3	70,5	45,1
Akershus	4 622	58,2	65,6	40,9	62,0	69,5	44,4
Hedmark	23 344	65,0	72,8	44,9	70,1	78,4	49,0
Oppland	53 717	69,9	77,1	51,1	73,7	81,2	54,1
Buskerud	23 927	72,2	79,6	53,0	77,9	85,6	58,2
Vestfold	2 703	58,4	62,8	47,5	64,0	68,3	53,2
Telemark	8 697	69,4	77,0	50,0	72,7	80,6	52,3
Aust-Agder	5 053	60,9	69,5	40,7	63,1	71,6	43,1
Vest-Agder	6 598	62,1	67,4	47,3	63,5	68,7	49,1
Rogaland	63 019	67,8	73,8	50,2	69,6	75,4	52,5
Hordaland	28 697	73,1	78,8	54,1	73,4	78,9	55,1
Sogn og Fjordane	25 313	76,2	81,9	57,0	76,6	82,1	58,0
Møre og Romsdal	17 672	65,3	70,2	49,4	65,6	70,3	50,3
Sør-Trøndelag	25 845	64,2	70,5	44,6	66,1	72,4	46,3
Nord-Trøndelag	18 815	61,0	67,9	42,4	64,0	70,9	45,2
Nordland	30 441	64,6	71,1	44,4	68,1	74,8	47,2
Troms	17 904	66,9	73,1	46,6	73,5	80,5	50,9
Finnmark	3 909	68,4	75,4	49,0	75,2	82,3	55,5
Landet	362 460	67,8	74,3	49,0	70,7	77,2	51,7

Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye. Tabellen er fordelt etter rase på søya. Kopplam teller ikke.

Tabell 16. Avdrått rasevis							
Rase	Antall søyer	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
		Para søye	Vaksen	Gimre	Para søye	Vaksen	Gimre
Norsk kvit sau	261 062	71,1	78,1	52,0	74,5	81,6	55,1
Kvit Spælsau	36 154	65,3	71,9	44,1	67,2	73,8	45,8
Gammalnorsk spælsau	13 509	45,4	50,3	29,2	45,5	50,2	29,9
Farga spælsau	8 760	61,1	68,4	40,9	61,9	69,1	41,9
Norsk pelssau	5 362	64,1	73,5	44,9	65,6	75,2	45,9
Gammelnorsk sau	5 545	34,2	36,2	18,7	33,5	35,4	19,6
Dala	5 012	62,4	65,1	40,7	63,7	66,4	42,0
Texel	3 755	58,7	66,0	37,7	62,5	70,0	41,0
Sjenviot	3 122	64,6	68,6	44,5	64,6	68,5	45,4
Suffolk	3 058	55,9	62,6	37,6	59,4	66,2	40,7
Blæset	2 728	62,5	69,3	41,8	64,1	70,9	43,7
Rygja	2 534	67,3	71,6	46,6	65,4	69,1	48,0
Nor-X	2 466	60,9	69,4	36,5	65,2	73,9	40,0
Ukjent rase	1 757	58,2	64,9	43,1	60,5	67,7	44,4
Svartfjes	1 505	48,3	53,7	31,6	49,2	54,1	34,0
Steigar	1 454	71,0	73,9	43,6	74,2	77,2	45,6
Grå trønder	1 376	51,0	58,1	32,6	52,1	59,2	33,6
Charollais	820	63,0	69,5	40,5	66,6	73,1	43,9
Fuglestadbroket	705	59,6	65,7	37,0	60,4	66,5	38,0
Landet	362 460	67,8	74,3	49,0	70,7	77,2	51,7

Figur 8. Historisk utvikling av avdrått og alder ved høstveing

Figuren viser historisk utvikling av korrigert og ukorrigert avdrått per para søye. Avdrått inkluderer lam med høstvekt og/eller slaktevekt. Kopplam teller ikke med.

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

SLAKTERESULTATER

Lamma var i gjennomsnitt 158 dager gamle ved slakt. Korrigert slaktevekt er korrigert med slaktilvekst på 110 g/dag til 160 dagers alder. Kun lam slaktet i fødselsåret er inkludert i grafen. Overføringslam er ikke inkludert.

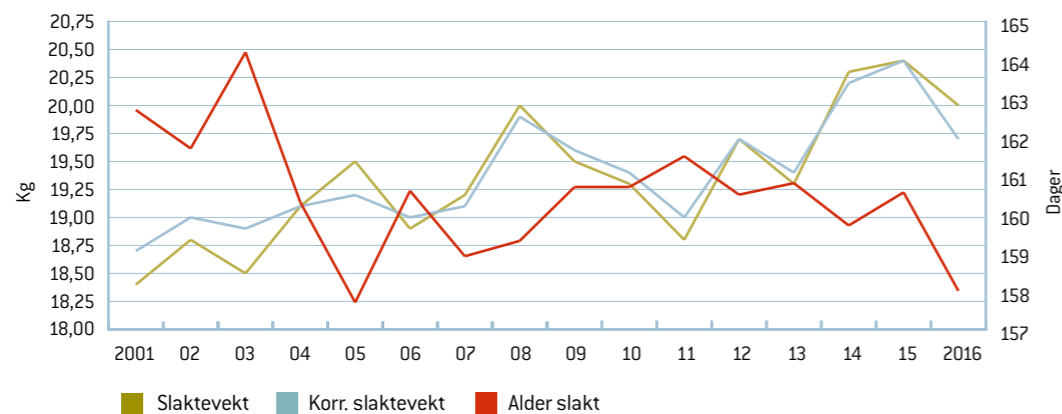
Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

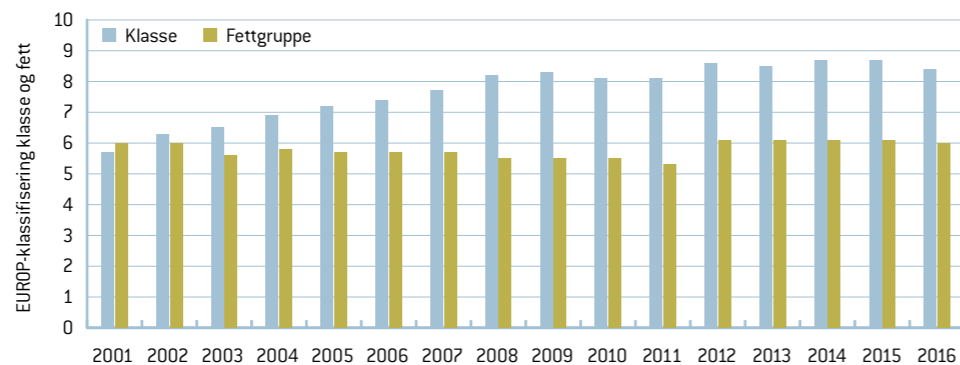
Datagrunnlaget for tabellen avviker fra den øvrige statistikken i årsmeldingen da tallene stammer fra klassifiseringsstatistikk for alle slakt i landet 2016 (totalt 1 091 580 lammeslakt). 48 % av alt lammeslakt ble levert fra en besetning i Sauekontrollen.

Lam fra besetninger i Sauekontrollen holder en jevnere kvalitet enn lam fra besetninger utenfor kontrollen, en trend vi ser på tvers av slakteri og region. Medlemmer leverte i snitt 119 lam hvorav 81 % kvalitetslam, mens ikke-medlemmer leverte 51 hvorav 61 % av lammene.

Figur 9. Utvikling slaktevekt og alder ved slakt

Figur 10. Utvikling av slakteklasse og fettgruppe

Tabell 17. Slaktevekt, slakteklasse og fettgruppe for lam levert av ikke-medlemmer og medlemmer av Sauekontrollen

	Antall lam	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe
Medlem	524 522	19,4	8,4	6,0
Tidligere medlem	107 751	18,4	7,9	6,0
Ikke-Medlem	459 307	17,4	7,4	5,9

Foto: Animalia/Mina Klaseie

Tabell 18. Slakteresultat på lam født 2016, gruppert på alder ved slakt

Alder, dager	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse ¹⁾	Fettgruppe ¹⁾	Verdi, kr
< 101	11 931	181	13,2	8,9 (R+)	6,0 (2+)	648
101-120	16 473	155	20,2	8,8 (R+)	6,0 (2+)	973
121-130	35 609	144	20,7	8,8 (R+)	6,1 (2+)	985
131-140	68 028	134	20,7	8,7 (R+)	6,1 (2+)	968
141-150	82 624	124	20,4	8,5 (R+)	6,0 (2+)	927
151-160	74 318	113	19,9	8,4 (R)	6,0 (2+)	872
161-170	61 105	103	19,3	8,3 (R)	6,0 (2+)	811
171-250	129 100	85	18,3	8,1 (R)	6,0 (2+)	740
> 250	2 737	64	19,0	8,0 (R)	6,1 (2+)	682
Gj.sn.	481 925	110	19,5	8,4 (R)	6,0 (2+)	857

Tabell 19. Slakteresultat på lam født 2016, gruppert etter kullstørrelse ved fødsel og kjønn

Burd født	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Enkling	36 551	119	20,8	8,4 (R)	6,4 (2+)	918
Tvilling	219 750	108	19,5	8,3 (R)	6,0 (2+)	850
Trilling	152 261	109	19,6	8,5 (R+)	6,0 (2+)	863
Firling+	32 788	112	20,0	8,8 (R+)	6,0 (2+)	888
Kopplam	40 575	118	17,4	8,5 (R+)	6,1 (2+)	792
Søyelam	177 890	102	18,9	8,5 (R+)	6,3 (2+)	813
Vêrlam	263 460	115	20,2	8,4 (R)	5,8 (2+)	896

Tabell 20. Slakteresultat på lam født 2016, gruppert på kullstørrelse om høsten og kjønn

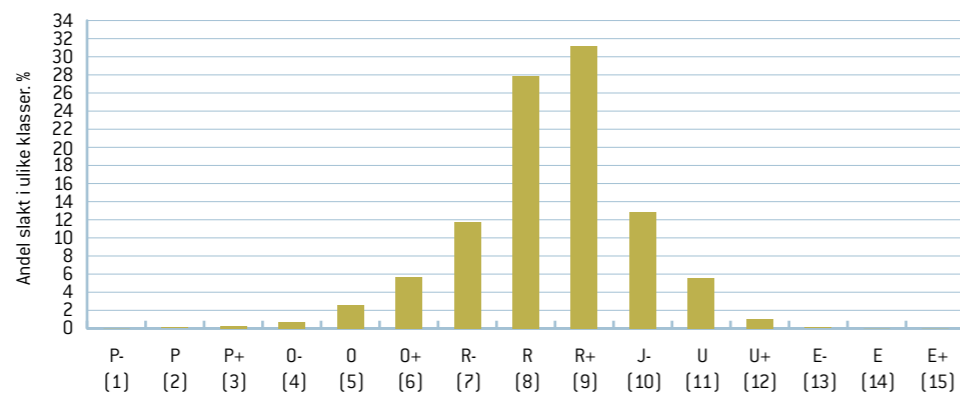
Burd høst	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Enkling	63 919	118	20,6	8,6 (R+)	6,3 (2+)	912
Tvilling	249 324	111	19,8	8,5 (R+)	6,0 (2+)	875
Trilling	63 676	106	19,4	8,5 (R+)	6,0 (2+)	850
Firling+	2 675	108	19,4	8,6 (R+)	6,1 (2+)	854
Kopplam	40 575	118	17,4	8,5 (R+)	6,1 (2+)	792
Søyelam	177 890	102	18,9	8,5 (R+)	6,3 (2+)	813
Vêrlam	263 460	115	20,2	8,4 (R)	5,8 (2+)	896

Tabell 21. Slakteresultat på lam født 2016 (uten kopplam), gruppert etter alder på mor

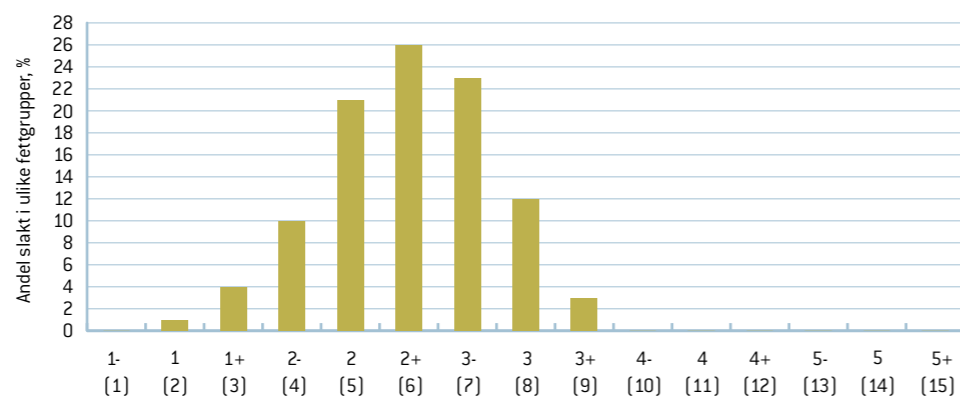
Alder, år	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
7 ->	82 845	105	19,2	8,5 (R+)	6,0 (2+)	830
6 år	106 870	110	19,8	8,5 (R+)	5,9 (2+)	869
5 år	85 904	112	20,0	8,5 (R+)	6,0 (2+)	884
4 år	67 069	112	19,9	8,4 (R)	6,1 (2+)	880
3 år	46 230	111	19,8	8,3 (R)	6,1 (2+)	871
2 år	30 848	108	19,5	8,2 (R)	6,1 (2+)	853
1 år	21 584	103	18,9	8,0 (R)	6,1 (2+)	817
Gj.sn.	441 350	109	19,7	8,4 (R)	6,0 (2+)	863

1) Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

Figur 11. Fordeling av slakteklasse på lam

Figur 12. Fordeling av fettgruppe på lam

1) Gjennomsnittlig slakteklasse også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1- 15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

Tabell 22. Klassifiseringsresultater 2016, per rase

Rase	Antall slakt	Slaktevekt, kg	Klasse ¹⁾		Fettgruppe ¹⁾	
Norsk kvit sau	363 343	20,1	8,8	(R+)	6,0	(2+)
Kvit Spælsau	41 899	18,3	7,3	(R-)	6,0	(2+)
Gammalnorsk spælsau	11 761	15,0	5,9	(0+)	6,3	(2+)
Farga spælsau	11 392	17,3	7,0	(R-)	6,1	(2+)
Norsk pelssau	8 725	17,4	6,8	(R-)	6,2	(2+)
Nor-X	6 497	19,4	8,9	(R+)	5,9	(2+)
Texel	6 213	19,1	9,0	(R+)	6,2	(2+)
Suffolk	4 646	18,1	7,8	(R)	6,7	(3-)
Gammelnorsk sau	3 884	12,5	5,8	(0+)	6,1	(2+)
Dala	3 638	19,1	8,0	(R)	6,2	(2+)
Sjeviot	3 356	18,1	8,1	(R)	6,6	(3-)
Blæset	3 108	18,1	7,4	(R-)	6,6	(3-)
Rygja	3 095	17,8	7,6	(R)	6,3	(3-)
Ukjent rase	2 661	18,4	7,9	(R)	6,2	(2+)
Charollais	1 584	18,5	8,4	(R)	6,3	(2+)
Grå trønder	1 573	17,3	7,2	(R-)	6,3	(2+)
Svartfjes	1 417	15,1	6,7	(R-)	6,5	(3-)
Steigar	970	19,6	8,1	(R)	6,3	(2+)
Fuglestadbroket	880	17,6	7,2	(R-)	6,3	(2+)
Landet	482 302	19,5	8,4	(R)	6,0	(2+)

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

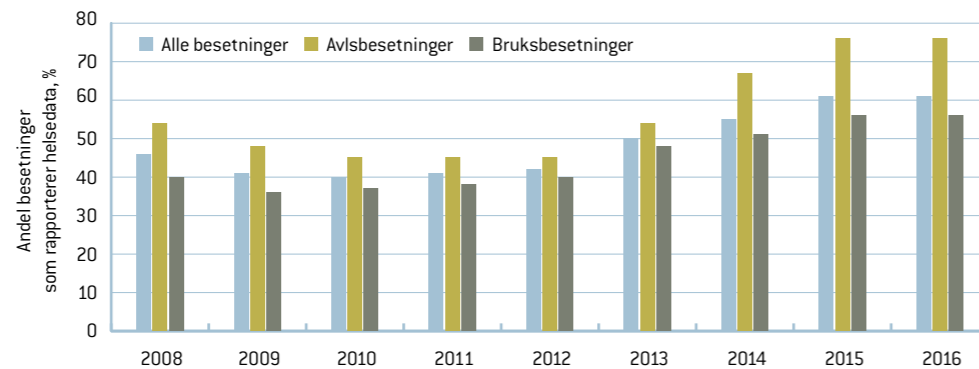
HELSEOPPLYSNINGER I SAUEKONTROLLEN

Data fra Sauekontrollen er det viktigste verktøyet vi har for å få oversikt over sjukdomsforekomsten i norske sauebesetninger. En slik oversikt er viktig for driften til den enkelte produsent, men er også avgjørende for de som skal arbeide med sauehelse gjennom avl, forskning eller overvåkning. Sauekontrolldata brukes i dag til å se på blant annet risikofaktorer for enkelte sykdommer og for å beregne arvbarhet av produksjonsegenskaper.

For fjerde år er data fra Dyrehelseportalen inkludert i denne statistikken. Dersom veterinær rapporterer utførte behandlinger via Dyrehelseportalen og angir

individnummer på sauen korrekt, vil data bli lagret i Sauekontrollen. De siste årene ser vi en viss økning i rapportering av helsedata, mye skyldes rapporteringene fra Dyrehelseportalen, men spesielt rapportering fra avlsbesetningene har tatt seg merkbart opp. Andel rapportering av helse i avlsbesetninger 2016 kan kun sammenlignes med 2014 og 2015, ikke tidligere år pga. vi fra 2014 satte krav til at medlem av avlsbesetning må være det samme som årsmeldingsåret. Fram til 2014 har denne beregningen vært gjort på medlem av avlsbesetning i årsmeldingsåret og året før.

Figur 13. Innrapportering av helsehendelser i Sauekontrollen

Tabell 23. Utvikling i innrapporterte helseopplysninger i Sauekontrollen

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt antall sykdomsregistreringer	18 018	16 397	19 106	17 935	17 024	24 395	32 548
Totalt antall forebyggende behandlinger	155 283	174 171	188 531	154 640	199 679	278 879	343 680
Antall søyer i Sauekontrollen	292 455	287 706	285 089	291 104	303 451	341 103	370 614
Antall besetninger med opplysninger	1 466	1 461	1 524	1 808	2 434	2 889	3 154
Antall besetninger totalt	3 899	3 850	3 850	3 923	4 390	4 708	5 186
Andel besetninger som registrerte helseopplysninger (%)	40	41	42	50	55	61	61

Tabell 24. Innrapportering av helseopplysninger fra avlsbesetninger

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall avlsbesetninger med helseopplysninger	660	673	662	766	857	957	939
Antall avlsbesetninger i Sauekontrollen	1470	1 482	1 467	1 411	1 276	1 265	1 228
Andel avlsbesetninger som registrerer helse (%)	45	45	45	54	67	76	77

På grunn av mangelfull rapportering er muligheten for å bruke helseopplysningene til for eksempel å se på endring i sykdomsforekomst eller arvbarhet begrenset.

Tabell 25. De hyppigst rapporterte sykdommene hos søyer

Sykdom	%				
	2012	2013	2014	2015	2016
Mastitt, klinisk, alvorlig eller moderat	1,6	1,7	1,3	1,5	1,4
Bør-, skjede-, egglederbetennelse	1,0	1,1	0,2	1,0	1,0
Fødselsvansker	0,5	0,6	0,2	0,5	0,5
Klostridieinfeksjoner, enterotoksemi (pulpanyre m. m)					0,5
Parasittære sykdommer, unntatt koksidier og leverikte	0,9	0,4	1,0	0,5	0,3
Mjølkefeber	0,3	0,3	0,6	0,3	0,3
Lus					0,3
Listeriose (hjernehinnebetennelse)	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2
Mastitt, klinisk, mild	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2
Skjedeframfall	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Vitamin-/mineralmangel unntatt 350 CCN,384,386,387					0,2
Den store leverikten				0,2	0,1
Mastitt på sommerbeite, ukjent grad og dato	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1
Speneskader	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Børframfall	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Oppgitt som % andel av alle søyer i de besetningene som registrerer sykdom (totalt 261 737 søyer i 2016). Søyer som er behandlet eller har hatt flere tilfeller av samme sykdom teller kun en gang.

Tabell 26. De hyppigst rapporterte sykdommene hos lam

Sykdom	%				
	2012	2013	2014	2015	2016
Parasittære sykdommer p.g.a. koksidier o.l	0,8	0,9	0,2	0,1	0,7
Parasittære sykdommer, unntatt koksidier og leverikte	0,6	0,4	0,1	0,2	0,3
Leddsykdommer alder < 1 mnd.	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Innnulla øyelokk	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Utvortes parasitter - unntatt lus		0,3	0,1	0,1	0,1
Luftvegsinfeksjoner, uspesifikke	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Klauvsykdom - unntatt forfangenhet	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Klostridieinfeksjoner, enterotoksemi (pulpanyre m. m)	0,1	0,1		0,1	0,1

Oppgitt som % av alle lam i de besetningene som registrerer sykdom (523 920 lam i 2016). Lam som er behandlet eller har hatt flere tilfeller av samme sykdom teller kun en gang.

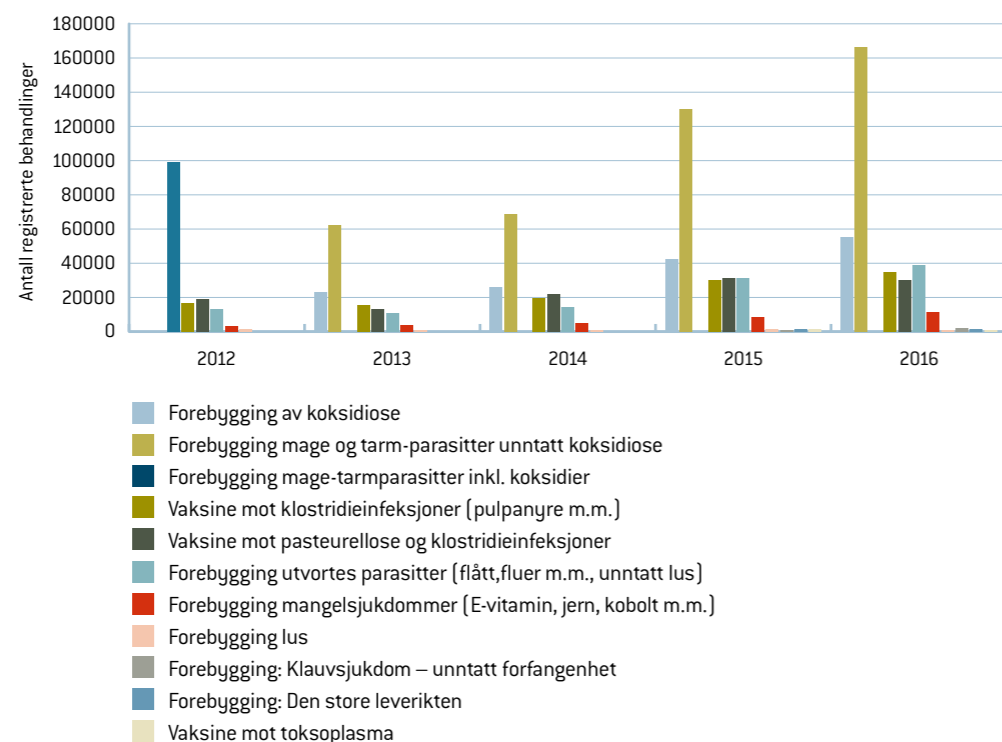

Foto: Jostein Skare Thygesen

Det ble totalt registrert 343 680 forebyggende behandlinger (205 243 behandlinger av lam, og 138 437 behandlinger av søyer). Vi vet at forebyggende behandling som vaksinerings, utføres hyppigere enn det som rapporteres. Tallene gir imidlertid et bilde av hvilke forebyggende behandlinger som er mest vanlig å bruke.

Fra 2013 er "Forebygging av mage og tarmparasitter unntatt koksidiøse" og "Forebygging av koksidiøse" splittet i to kolonner. Disse var før 2013 samlet i kolonnen "Forebygging mage-tarmparasitter inkl. koksidiøse".

Figur 14. De hyppigst rapporterte forebyggende behandlingene

I grafen inngår kun søyer slaktet i 2016 som har fått registrert utrangeringsårsak (58 843 søyer). Disse utgjør 62,8 % av søyene som ble slaktet i 2016.

Figur 15. Fordeling av utrangeringsårsaker for slakta søyer > 1 år

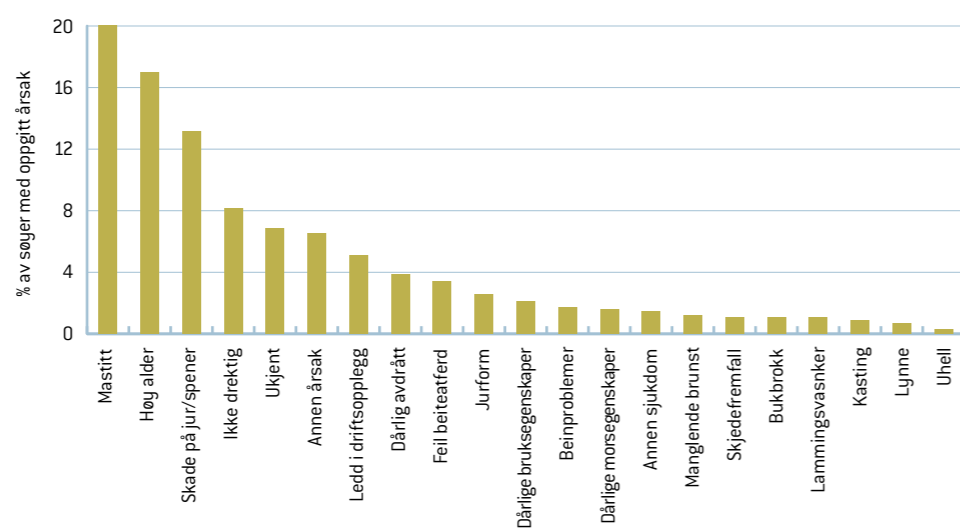

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

PRODUCTION RESULTS IN HERDS REPORTING TO THE NORWEGIAN SHEEP RECORDING SYSTEM

The Norwegian Sheep Recording System was established in the 1950's. It provides a "best practice tool" in order to improve performance in the livestock and also in selection of breeding animals.

Approximately 36 % (5 200 herds) of Norwegian sheep farms and 48 % (361 000) of all ewes > one year of age were registered in the database in 2016, reporting herd productions results.

Tabell 27. Mean production results, mated ewes 2016

Year	2016
Lambs born (liveborn + stillborn)	2,10
Stillborn, %	4,6
Liveborn lambs	2,00
Lamb mortality indoor, %	3,5
Lamb mortality spring pasture, %	1,0
Lamb mortality summer pasture, or missing information, % ¹⁾	10,7
Avg. date of birth	27.04.2016
Birth weight, kg	4,7
Spring weight, kg	18,4
Weaning weight, kg	43,1
Adjusted weaning weight, kg – corrected to 145 days of age	44,9
Slaughter weight, kg	19,7
Adjusted slaughter weight, kg (corrected to 160 days of age)	20,0
Growth birth - springpasture, gram/day	333
Growth springpasture – weaning, gram/day	256
Growth birth - weaning, gram/day	280
Growth birth - slaughter, gram/day	110
Age at springweight, days	41
Age weaning weight, days	137
Age at slaughter, days	158
EUROP slaughter class	R
EUROP fatgroup	2 +
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), nbr	1,57
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs included), nbr	1,69
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	67,6
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	70,5
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	72,6
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	75,9

1) Lambs with no autumn weight or slaughter weight are defined as lost on summer pasture.

Foto: Animalia/Mina Klaseie

SAUEKONTROLLEN

ANIMALIA
LAKTERIERNE

SAUEKONTROLLEN

Sauekontrollen er en landsomfattende husdyrkontroll for sau. Kontrollen er tilgjengelig for alle saueprodusenter i Norge, og bidrar med lønnsomme løsninger til over 5 000 fornøyde bønder over hele landet. Bli med på laget du også!

Medlemskapet ditt organiseres gjennom slakteriene og gir deg følgende fordeler:

- bedre oversikt over dyrenes helsestatus, tilvekst, slaktekvalitet og fruktbarhetsresultater
- forenklet driftsplanlegging og produksjonsstyring
- tilgang til raskt og brukervennlig styrings- og analyseverktøy
- gode noteringslister og nyttige rapporter
- økt lønnsomhet og store tidsbesparelser
- Sauekontrollen er grunnlaget for avlsarbeidet på sau i Norge
- Gratis App til bruk i fjøs og på beitetilsyn m.m.

Bli medlem

- Enkel registrering
  - Lammingsregistrering, tap av dyr, høstvekter
  - Noen flere registreringer for besetninger i Væring
  - Slakteopplysningene overføres fra slakteriene
- Kommunikasjon mot elektroniske vekter og lesestaven HHR3000